

Kişisel Verilerin İşlenmesi Sözleşmesinin Türleri ve Hukuki Nitelikleri

Miray ÖZER DENİZ 

Arş. Gör. Dr., Çukurova Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, Adana, Türkiye
ozermiray@yahoo.com (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

Makale Bilgileri

ÖZ

Makale Geçmişi

Geliş: 07.09.2022

Kabul: 23.11.2022

Yayın: 21.01.2023

Anahtar

Kelimeler:

Kişisel Veri, Kişisel Veri İşleme Sözleşmesi, Veri Sorumlusu, İlgili Kişi.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda (KVKK), kişisel veri, veri sorumlusu, veri işleyen, ilgili kişi ve veri işleme faaliyeti kavramlarını tanımlanmıştır. Kişisel verilerin işlenmesi, verilerin elde edilmesinden silinme aşamasına kadar yapılabilecek tüm işlemlerdir. İşleme faaliyetleri, kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi olarak adlandırılabilir bir sözleşme ile yapılabilir. Bu sözleşme, veri sorumlusu ile veri işleyen, iki veri sorumlusu veya veri sorumlusu ile ilgili kişi arasında olmak üzere üç farklı türde akdedilebilir. Her türdeki sözleşmede, sözleşmenin hukuki niteliği ve tarafların borç ve yükümlülükleri değişebilmektedir. Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin hukuki niteliğini belirlerken, asli edim yükümlülüğünün göz önüne alınması gerekir. Zira her sözleşmede, borç konusu veri işleme faaliyeti değişecektir. Bu nedenle, her türlü veri işleme faaliyetine uygun tek tip bir sözleşmenin varlığı düşünülemez. Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin içeriğinde konusuna göre, vekâlet veya eser sözleşmesine ilişkin edimler yer almaktadır. Çalışmamızda, öncelikle konuya ilişkin tanımlara yer verilip çeşitli örneklerle sözleşmelerin tarafları, hukuki nitelikleri incelenecektir.

The Legal Character And Specialities Of Personal Data Processing Agreement

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 07.09.2022

Accepted: 23.11.2022

Published: 21.01.2023

Keywords:

Personal Data, Personal Data Processing Agreement, Controller, Data Subject.

In the Law on Protection of Personal Data No. 6698 (KVKK), terms of use of personal data, controller, processor, data subject and data processing purposes are defined. Processing means any operation performed on personal data from collection to erasure. Processing by a processor can be governed by a contract named personal data processing agreement. This agreement may occur in three different types which are one between controller and processor, between the data controller and the data subject or joint controllers. Each contracts' legal character and specialities vary from the parties of the contract. The subject of performance should be taken into account when determining the legal nature of the contract. Therefore, it is unlikely to define a single-tip contract that is suitable for all kinds of data processing. In this study, the legal character and specialities of personal data processing agreement will be examined with the definitions.

Atıf/Citation: Özer Deniz, M. (2023). "Kişisel Verilerin İşlenmesi Sözleşmesinin Türleri ve Hukuki Nitelikleri", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), s. 97-114.

Plagiarism: Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. // This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.



"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Kişisel veri, KVKK m. 3'e göre, belirli veya belirlenebilir bir kişiye ilişkin her türlü bilgidir. Kişinin adı, yaşı, mesleği, adresi, telefon numarası, elektronik posta adresi, banka hesap numarası, adresi, kredi kartı harcama bilgileri¹, IP adresi, eğitim sertifikaları, dernek üyelikleri, dini ve felsefi inancı, genetik bilgileri, parmak izi, DNA örneği, görüntüsü, çağrı merkezlerinde kaydedilen ses kayıtları gibi bilgileri kişinin verileridir². 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda (KVKK) genel nitelikli kişisel verilerin yalnızca tanımı yapılmış ve tek tek sayılmamıştır. Özel nitelikli kişisel veriler ise kişiler arasında ayrımcılığa neden olabilecek nitelikte olmalarından dolayı daha sıkı korunmaktadır³. Bu nedenle özel nitelikli kişisel veriler, KVKK m. 6'da *numerus clausus* olarak belirlenmiştir.

Kişisel verisi işlenen gerçek kişi, KVKK m. 3'te "*ilgili kişi*" olarak tanımlanmıştır. KVKK, tüzel kişileri koruma kapsamına almadan yalnızca gerçek kişileri, ilgili kişi olarak kabul etmiştir. Avrupa Birliği Veri Koruma Tüzüğü (Tüzük) m. 4'te ise "*Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi*" şeklinde tanımlanmıştır⁴. AİHM, kişilere ait görüntü, fotoğraf, parmak izi, DNA profili, IP adresi⁵ gibi verileri kişisel veri kapsamında değerlendirmiştir⁶.

Veri sorumlusu, KVKK m. 3'e göre, *kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişidir*⁷. Veri sorumlusu ("*controller*"), Avrupa Birliği Veri Koruma Tüzüğü (Tüzük) 4. maddesinde tanımlanmıştır. Tüzük m. 24'te veri sorumlusunun sorumluluğunun, m. 26'da ise birden fazla veri sorumlusu olması durumunda sorumluluğun ne şekilde olacağı belirlenmiştir⁸.

¹ Bankanın ilgili kişinin kredi kartı harcamalarını yanlış elektronik posta hesabına göndermesine ilişkin Kurul kararı özeti, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6922/2020-78>, (ET: 06.09.2022).

² AYM E: 2015/32, K: 2015/102 sayılı kararı, Küzeci Elif. *Kişisel Verilerin Korunması*, XII Levha Yayınları, İstanbul, 2020, s. 10; Dülger, Murat Volkan. *Kişisel Verilerin Korunması*, Hukuk Akademisi, İstanbul, 2019, s. 4; Aksoy, Hüseyin Can. *Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakları Yönünden Kişisel Verilerin Korunması*, Çakmak Yayınevi, Ankara, 2010, s. 10 vd; Özdemir, Hayrunnisa. *Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması*, Seçkin, Ankara, 2009, s. 123; Çekin, Mesut Serdar. *Avrupa Birliği İle Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*, XII Levha Yayınları, İstanbul 2018, s. 34; Taştan, Furkan Güven. *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, XII Levha Yayınları, İstanbul, 2017, s. 30; Tekin, Nurullah. "Kişisel Verilerin Korunması İle İlgili Türkiye'deki Kanun Tasarısının Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Işığında Değerlendirilmesi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 4, 2014, s. 228.

³ Özer Deniz, Miray. *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Ve Bundan Doğan Sorumluluk*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022, s. 50 vd.

⁴ <https://gdpr-info.eu/art-4-gdpr/> (ET: 06.09.2022)

⁵ Çalışma Grubu 29'a göre, IP adresleri kişisel veridir. Article 29 Working Party, Opinion 1/2008 On Data Protection Issues Related To Search Engines (WP148), 2008; Van Der Sloot Bart/Borgesius, Frederik Zuiderveen. "Google And Personal Data Protection", *Information Technology and Law Series*, Vol. 22 VIII, T.M.C. Asser Press (Springer) 2012, s. 8; Purtova, Nadezhda. "The Law Of Everything Broad Concept Of Personal Data And Future Of EU Data Protection Law", *Law, Innovation And Technology*, C. 10, S. 1, 2018, s. 63; Çekin, s. 36.

⁶ Peck/Birleşik Krallık, B. No: 44647/98, 28.01.2003; Sciacca/İtalya, B.No: 50774/99, 11.01.2005; S. Ve Marper/Birleşik Krallık, (Büyük Daire), Başvuru No: 30562/04, 30566/04, 04.12.2008; Alkaya/Türkiye, Başvuru No: 42811/06, 09.10.2012; K.U./Finlandiya, Başvuru .No: 2872/02, 02.12.2008).

⁷ <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5421/-Kimligi-belirsiz-kisi-kisilerin-veri-sorumlusu-olarak-kabul-edilemeyecegi-hakkinda-Kisisel-Verileri-Koruma-Kurulunun-13-09-2018-tarihli-ve-2018-106-sayili-Karari-Ozeti>(ET: 06.09.2022).

⁸ Örneğin, Madde 29 Çalışma Grubu Opinion 10/26'da SWIFT Kurumu ile bankaların ortak sorumlu olduklarını belirlemiştir. Develioğlu, Hüseyin Murat. *6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, XII Levha Yayınları,

Veri sorumlusu, verilerin işleme amaç ve yöntemlerinin belirlenmesinde karar veren sorumlu kişidir⁹. KVKK m. 3'te veri sorumlusu olma noktasında bir ayırım yapmadığından, özel veya kamu tüzel kişileri ve gerçek kişiler, veri sorumlusu olabilirler¹⁰. Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 23.07.2019 tarih ve 2019/225 sayılı kararında, merkezden bağımsız bir şekilde Türkiye'de veri sorumlusu kriterlerine uygun olarak hareket eden yurtdışında yerleşik tüzel kişilerin Türkiye'de bulunan şubeleri veri sorumlusu sayılacağını belirtmiştir¹¹.

Veri sorumlusu, veri işleme faaliyetlerini bizzat kendisi gerçekleştirmek zorunda değildir. Nitekim teknik yetersizlikler ya da çalışma alanları kapsamında olmaması gibi çeşitli nedenlerle, uygulamada veri işleme faaliyetlerinde üçüncü bir kişiden yararlandığı görülür¹². Veri sorumlusunun yetkisiyle, veri işleme faaliyetlerindeki bu üçüncü kişi, veri işleyendir.

Veri işleyen, KVKK m. 3'te, veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmıştır. Bu kapsamda kimin veri işleyen kimin veri sorumlusu olduğunun tespitinde, sadece veri sorumlusu tarafından verilen talimat doğrultusunda veri işleyen taraf veri işleyen olacaktır¹³.

Veri işleyen ile veri sorumlusu, KVKK'nın 12. maddesi uyarınca, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini engellemek, kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek, kişisel verilerin muhafazasını sağlamak amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak hususunda müteselsil olarak sorumludur. Bu şekilde, veri sorumlusunun kendi kanuni yükümlülüklerini başka bir kişiye devretmesi önlenmiştir.

Kişisel verilerin işlenmesi, KVKK m. 3'te tanımlanmıştır¹⁴. Madde metninden çıkan anlama göre, kişisel verilerin elde edilmesinden silinmesine kadar geçen dönemde yapılan tüm veri işlemeye yönelik faaliyetler, örneğin verilerin saklanması, internete yüklenmesi, aktarılması, tasniflendirilmesi, şifrelenmesi, verilerin işlenmesi olarak değerlendirilmelidir¹⁵.

KVKK'da veri işlenmesine ilişkin ilkeler, kişisel verilerin keyfi işlenmesini önlemek ve verilerin güvenliğini sağlamak adına 4. maddede "Genel İlkeler" başlığında düzenlenmiştir. Bu ilkeler belirlenirken çoğunlukla 108 No'lu Sözleşme¹⁶ ile 95/46/EC Yönergesindeki¹⁷ ilkeler esas

İstanbul 2017 s. 42; Leupold, Andreas/ Glossner, Silke. *Münchener Anwalts Handbücher Recht*, 3. Auflage 2013, N. 263 vd.

⁹ Develioğlu, s. 42; Çekin, s. 79.

¹⁰ <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4195/Veri-Sorumlusu-ve-Veri-Isleyen>, s. 1, (ET: 06.09.2022).

¹¹ Yurtdışında yerleşik tüzel kişilerin Türkiye şubelerine ilişkin Kurul'un görüş yazısı, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/5545/2019-225>, (ET: 06.09.2022).

¹² Tekin, s. 225.

¹³ Veri sorumlusu ile veri işleyeninin tespiti ile aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesine ilişkin Kurul kararı, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6874/2020-71> (ET: 06.09.2022).

¹⁴ <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4190/Kisisel-Verilerin-Islenme-Sartlari>, s. 1, (ET: 06.09.2022).

¹⁵ Özer Deniz, s. 75; Başara, Gamze Turan. "Kişisel Veri İşleme Sözleşmesi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 16, 2020, s. 63; Tekin, s. 229.

¹⁶ https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2712020140848108_tur.pdf (ET: 17.11.2022).

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31995L0046> (ET: 17.11.2022).

alınmıştır. Bu ilkelere, verilerin elde edilme anından silinme anına kadar her işlenmede uyulması gerekir¹⁸.

I. KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ SÖZLEŞMESİ

Sözleşmeler isimlerini çoğunlukla asli edim yükümlülüğünden alır. Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi ise adını asli edim yükümlülüğü olan kişisel verilerin işlenmesi yükümlülüğünden alır¹⁹. Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, kişisel verilerin işlenmesi borcu doğuran ve ilgili kişinin verilerinin hukuka uygun olarak işlenmesine rıza gösterdiği bir sözleşmedir. Verinin açıklanması, aktarılması, elde edilebilir hâle getirilmesi, elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, devralınması, sınıflandırılması, yeniden düzenlenmesi, değiştirilmesi, ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi konu edinir. Dolayısıyla kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin asli edimi bu tür işlem veya işlemler olacaktır.

Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin asli edimleri ile hüküm ve sonuçları kanunda düzenlenmemiştir. Bununla birlikte, kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, kanunda düzenlenmemekle birlikte sözleşme özgürlüğü ilkesi kapsamında akdedilebilir.

Aşağıda ayrıntılı olarak değinileceği üzere, sözleşmenin türleri, eser veya vekâlet sözleşmesine ve bunun yanında kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesine özgü borç doğurur. Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, somut olayda değişebilmekle birlikte, ağırlıklı olarak vekâlet ve/veya eser sözleşmelerine özgü edimleri içerir. Sözleşmede bir taraf, veri işleme borcu altına girerken diğer taraf genel kural olmamakla birlikte ücret ödeme borcu altına girmektedir. Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, kanunda düzenlenmiş vekâlet ve/veya eser sözleşmesi hükümlerinin farklı bir şekilde bir araya gelmesiyle kurulur. Sonuçta, kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, isimsiz karma sözleşme olarak kabul edilmelidir²⁰.

II. KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ SÖZLEŞMESİNİN ÖZELLİKLERİ

Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin geçerli olarak kurulabilmesi için tarafların karşılıklı iradelerinin uyuşması yeterlidir. Bu sonuç hem kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin yapısından hem de bünyesindeki vekâlet ve eser sözleşmelerinin de rızai sözleşmeler olmasından ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, sözleşmenin rızai bir sözleşme olduğu söylenebilir²¹.

Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin kurulması için tarafların anlaşmasının yeterli olması ve TBK m. 12 hükmü göz önüne alındığında, bu sözleşmenin geçerli olarak kurulabilmesi için bir şekil şartı gerekmemektedir²². Bu bağlamda, kural olarak, verilerin işlenmesi sözleşmeleri bakımından şekil serbestisi geçerlidir. Avrupa Veri Koruma Tüzüğü m. 28/IX'e göre, veri işleyen ile veri sorumlusu arasındaki sözleşme yazılı şekilde yapılmalıdır. Türk hukukunda kural şekil serbestisi olduğundan halihazırda bu sözleşme için şekil şartı söz konusu değildir. Bu şekilde şekil

¹⁸ Özer Deniz, s. 78 vd; Yücedağ, Nafiye. "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Genel İlkeler", *KVKD*, C. 1, S. 1, 47-63; Dülger, s. 107.

¹⁹ Taştan, s. 119.

²⁰ Başara, s. 67.

²¹ Aynı görüşte, Başara, s.72.

²² Başara, s. 69; Özer Deniz, s. 202.

serbestisi olması, şekle aykırılığın hukuki sonuçları göz önüne alındığında, yerinde bir düzenlemedir.

Bununla birlikte, kişisel verilerin yurtdışına aktarımı söz konusu olduğu hallerde, KVKK'nın "Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması" başlıklı m. 9 uyarınca, eğer kişisel verinin aktarılacağı yabancı ülkede kişisel verileri koruyacak yeterli önlemler yok ise Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve ayrıca Kurulun bu konuda izninin bulunması gerekmektedir. KVKK m. 9 uyarınca, kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin bir sözleşmede, sözleşmeye ilave olarak veri sorumlusunun yeterli koruma sağlanacağına ilişkin yazılı bir taahhüdü şarttır²³.

Sözleşmenin türü ne olursa olsun, başta KVKK m. 12 olmak üzere, veri sorumlusu, veriler ile ilgili kişilerin kişilik haklarını korumakla ve dolayısıyla verilerin güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Bu yükümlülük, sözleşme süresince devam eden bir borçtur. Dolayısıyla, bu sözleşmenin sürekli borç doğuran bir sözleşme olduğunu söylemek mümkündür²⁴.

III. KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ SÖZLEŞMESİNİN TÜRLERİ

Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, tarafları bakımından üç türe ayrılmaktadır. Bu sözleşme, veri sorumlusu ile veri işleyen arasında, iki veri sorumlusu arasında ve veri sorumlusu ile ilgili kişi arasında akdedilebilir. Sözleşmenin tarafları, sözleşmenin hukuki niteliğini ve edimlerini değiştirmektedir. Aşağıda her sözleşme türü ayrı ayrı incelenecektir.

A. Veri Sorumlusu ile İlgili Kişi Arasındaki Kişisel Verilerin İşlenmesi Sözleşmesi

1. Genel Olarak

Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, veri sorumlusu ile ilgili kişi arasında yapılabilir. Esasen, veri sorumlusu ile ilgili kişi arasında kurulan kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, iki durumda ortaya çıkmaktadır. Birinci durumda, ilgili kişi, kişisel verilerini çeşitli işleme faaliyetleri amacıyla veri sorumlusuna başvurmaktadır. Bu durum daha çok, biyometrik ve genetik verilerin elde edilmesi, muhafazası ve kullanılması gibi veri işleme faaliyetlerinde rastlanılmaktadır. Bu tür bir sözleşmenin konusu, ilgili kişinin verilerinin saklanması, yok edilmesi, anonim hale getirilmesi, aktarılması gibi verilerin işlenme faaliyetleridir.

İkinci durumda ise taraflar, hâlihazırda başka bir sözleşme kurmuşlardır ve mevcut bu sözleşmenin ifasının gerçekleşmesi amacıyla ilgili kişilerin kişisel verileri işlenmektedir. Örneğin, veri sorumlusu ile ilgili kişi bir mesafeli satım sözleşmesi akdetmiş ve bu hizmetin ifası amacıyla ilgili kişinin kişisel verileri işlenmektedir²⁵. Bunun gibi, bir sözleşmenin ifası amacıyla ilgili kişinin ses ve görüntüleri işlenebilmektedir. Her iki durumda da sözleşmenin bir tarafında ilgili kişi diğer tarafında veri sorumlusu yer almaktadır.

²³ Aynı görüşte, Başara, s. 69; Özer Deniz, s. 240.

²⁴ Aynı görüşte, Başara, s. 69.

²⁵ Özer Deniz, s. 203.

2. Sözleşmenin Hukuki Niteliği

Veri sorumlusu ile ilgili kişi arasındaki kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinde taraflar arasında yoğun güven ilişkisinin varlığı gerekmektedir. Veri işleme faaliyetleri, ilgili kişilerin, kişilik haklarının korunmasını yakından ilgilendirmektedir. Zira kişisel verilerin işlenmesi sürecinde asıl korunan verinin kendisi değil veri ile ilişkisi olan ilgili kişinin kişilik haklarıdır. Özellikle, ilgili kişinin veri sorumlusunu seçerek onun tecrübe ve uzmanlığını dikkate alarak kurduğu veri işleme sözleşmelerinde güven ilişkisi kendisini belli eder. Taraflar arasındaki güven ilişkisi, ilgili kişinin KVKK kapsamında verilerinin işlenmesine rıza göstermesinde oldukça etkili rol almaktadır.

İlgili kişi ile veri sorumlusu arasında verilerin işlenmesine yönelik sözleşme tiplerine özel nitelikli kişisel verilerden örnek verecek olursak, ırk ve etnik köken verileri, tıp alanında ve ilaç sektöründe ırklara uygun ilaç ve tedavinin belirlenmesi amacıyla araştırılmaktadır. Birçok veri, fiziksel veya elektronik ortamda güvenlik başta olmak üzere çeşitli sebeple ile muhafaza edilmektedir. Bu işleme faaliyetleri, bu verilerin elde edilmesi, bir yerde saklanması, tasnif edilmesi şeklinde gerçekleşmektedir.

Bu gibi örneklerde veri sorumlusu, ilgili kişiye bir sonuç taahhüdünde bulunmaktan ziyade verilerin güvenliğini sağlamaya yönelik bir taahhütte bulunmaktadır. Bir başka ifadeyle, verilerin işlenmesi noktasında bir sonuç taahhüdünde bulunmamaktadır. Veri sorumlusu, ilgili kişiye belli bir veri işleme faaliyetinde bulunmayı ve bu sırada ilgili kişinin hak ve menfaatlerini gözetme borcu altına girmektedir.

Sözleşmedeki güven ilişkisinin yoğunluğu, vekâlet verenin menfaatine davranma ve özen gösterme yükümlülüğünün ağırlığı ve sonuç taahhüt edilmemesi göz önüne alınırsa, kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin bünyesinde vekâlet sözleşmesine ilişkin özellikler barındırdığı söylenebilir²⁶. İlgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bu güven ilişkisi, vekâlet sözleşmesi hükümlerine tabi olmayı gerektirir. Zira veri sorumlusunun, bir vekil gibi verilerin güvenliğinden ve veri işleme faaliyetlerinin hukuka uygun olmasından sorumlu olması gerekir.

3. Tarafların Borçları

Veri sorumlusu ile ilgili kişi arasında akdedilen kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesine vekalet sözleşmesi hükümleri kıyasen uygulanacağından, veri sorumlusu öncelikle, verilerin elde edilmesinde ve uhdesinde bulunduğu sürede verilerin güvenliğini korumalıdır. Vekalet sözleşmesi kapsamında veri sorumlusunun borçları, kişisel veri işleme borcu, gerekli özeni gösterme borcu ile sır saklama ve sadakat borcudur.

Öncelikle, vekalet sözleşmesini düzenleyen TBK m. 506'ya göre vekil borcunu şahsen ifa etmelidir²⁷. Vekalet sözleşmesi hükümlerinin kıyasen uygulanacağı kişisel verilerin işlenmesi

²⁶ Başara, s. 68; Özer Deniz, s. 213 vd.

²⁷ Donay, Süheyl. "Vekilin Talimatına Uyuma ve Dürüstlikle Hareket Etme Borcu", BATİDER, C. 5, S. 4, s. 742; Gautschi, Georg. *Berner Kommentar*, Bd. IV, Das Obligationenrecht; 2. Abteilung: Die einzelnen Vertragsverhältnisse, 4. Teilband: Der einfache Auftrag, Art. 398, N. 39-40; Zevkliler Aydın/Gökyayla, Emre. *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Turhan Kitapevi, Ankara 2021, s. 623 Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2017, s. 946 vd; Gümüş, Mustafa Alper. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012, s. 141; Akipek Öcal, Şebnem. *Vekâlet Sözleşmeleri Kısa Şerhi*, Aristo Yayınları, İstanbul

sözleşmelerinde bu maddenin kıyasen uygulanması ve taraflar arasındaki güven ilişkisinden dolayı veri sorumlusu, veri işleme faaliyetlerini şahsen ifa etmelidir²⁸.

Bunun yanında, veri sorumlusu, belli durumlarda borcunu başkasına yaptırabilir²⁹. Bu durumlar, TBK m. 506/1'e göre, ancak kendisine yetki verildiği veya durumun zorunlu³⁰ ya da teamülün mümkün kıldığı hâllerdir³¹. Bu hallerin yanı sıra ilgili kişinin bu yöndeki açık rızası halinde veri sorumlusu, sözleşmenin ifasını veri işleyen aracılığıyla yapabilir.

TBK m. 506'da sayılan haller, KVKK kapsamında değerlendirildiğinde, veri sorumlusunun şahsen ifada bulunmayı taahhüt ettiği ya da bulunamayacağı haller bakımından ilgili kişiyi bilgilendirmesi gerekir. Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi öncesinde, ilgili kişinin sözleşme konusu verilerin işlenmesi, işleme yöntem ve metotları, veri sorumlusunun veri işleyene yetki verebileceği durumlar hakkında aydınlatması gerekir. Kanaatimizce, aydınlatma metninde şahsen ifa vurgulanmış ve ilgili kişiden bu şekilde açık rıza alınmış fakat daha sonra veri işleyene yetki verilmiş ise hukuka uygunluk hali ortadan kalkacaktır³².

TBK m. 506'da sayılan hallerden birinin varlığıyla birlikte, borcun veri sorumlusu dışında biri tarafından ifa etmesi halinde, veri sorumlusu ile borcu ifa edecek veri işleyen arasında alt veri işleme sözleşmesi kurulmuş olur. Bu durumda, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki verilerin işlenmesi sözleşmesi baki kalmakla birlikte, veri sorumlusu ile veri işleyen arasında da bir alt veri işleme sözleşmesi kurulmuş olur.

KVKK'da alt veri işleme sözleşmesinin kurulması veya kurulmasının yasaklanması yönünde açık bir düzenleme yoktur³³. Ülkemizdeki düzenlemenin aksine, AB Veri Koruma Tüzüğünde ise veri işleyenin alt veri işleme sözleşmesi yapması, veri sorumlusunun yazılı iznine bağlıdır. Kanaatimizce, verilerin güvenliği açısından bu şekilde bir düzenleme ülkemizde de yapılmalıdır.

Alt veri işleyen ile veri işleyen arasında veri işleme sözleşmesi de bir kişisel veri işleme sözleşmesidir³⁴. Bu sözleşme, veri işleyen ile veri sorumlusunun akdettiği veri işleme sözleşmesinden bağımsızdır³⁵. Alt işleyen ile veri sorumlusu arasında bir sözleşme ilişkisi yoktur.

2017, s. 69; Aral Fahrettin/ Ayrancı, Hasan. *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Yetkin Yayınları, Ankara 2012, s. 387.

²⁸ Başara, s. 72; Özer Deniz, s. 217.

²⁹ Parlak Şafak/ Börü Levent, "Alt Vekâlet", *TBBD*, S. 96, s. 18; Zevkliler/Gökyayla, s. 624.

³⁰ Verilerin yurt dışına aktarılması halinde aktarılan ülkede veri işlenmesi ve alt veri işleme sözleşmesi kurulmasının gerekmesi zorunluluk bakımından örnek olabilir. Başara, s. 73.

³¹ Yavuz, Cevdet. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Seçkin Yayınları, Ankara 2018, s. 654; Donay, s. 742; Gautschi, Art. 398, N. 40; Zevkliler/Gökyayla, s. 625.

³² Özer Deniz, s. 242.

³³ Başara, s. 59.

³⁴ Başara, s. 74.

³⁵ Akipek, Alt Vekâlet, s. 113; Eren, Borçlar Özel, s. 728; Fellmann, Walter. *Kommentar Zum Schweizerischen Privatrecht*, Band IV, Der einfache Auftrag, Bern 1992, Art. 399, N. 12; Donay, Vekil, s. 742; Gautschi, Art. 399, N. 3.

Yine de her iki sözleşme arasında fiili bir bağ vardır³⁶. Zira alt vekâlet sözleşmesinin asli edimi, asıl vekâlet sözleşmesindeki edimin kendisidir³⁷.

Alt veri işleme sözleşmesi de bir vekâlet sözleşmesi olduğundan, unsurları vekâlet sözleşmesiyle aynıdır³⁸. Dolayısıyla sözleşmenin asli unsuru, işin müvekkilin menfaatine ve iradesine uygun olarak görülmesidir. Bu alt veri işleme sözleşmesinin geçerliliği, TBK m. 506/1'deki şartların varlığına bağlıdır. Bu şartlardan biri gerçekleşmeksizin, veri sorumlusunun alt veri işleme sözleşmesi kurması halinde, TBK m. 507/1 uyarınca veri sorumlusu, yetkisi dışına çıkarak işi başkasına yaptırmış olur. Bu halde ise veri sorumlusu, alt veri işleyenin fiilinden kendisi yapmış gibi sorumlu olur. Dolayısıyla, caiz olmayan alt vekilden kaynaklanan bir zarar meydana geldiğinde, veri sorumlusu TBK m. 112'ye göre ilgili kişiye karşı sorumlu olur³⁹. Aynı zamanda, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesinden dolayı veri işleyen veya alt veri işleyen bir kazanç elde etmiş ise, ilgili kişi bu kazancı KVKK m. 11 ve m. 14'ün TMK m. 25'e yaptığı atfa binaen talep edebilir⁴⁰. Buna karşın, TBK m. 507/3 kapsamında, veri sorumlusu, alt veri işleyene başvurabilir⁴¹.

Özellikle bir işin niteliği itibariyle tek kişi tarafından yapılmasında zorluk olması veya birkaç kişinin birlikte ifasının alacaklı yararına olduğu durumlarda, borçlunun yardımcı kişilerden yararlanması mümkündür. Örneğin, bir doku bankasının özel bir hastanenin laboratuvarını kullanması halinde alt veri işleyen var olduğu söylenebilir. Veri işleyen organizasyonunda çalışan bir kişi, alt vekil değil yardımcı kişidir. Örneğin, bulut bilişim kuruluşu olan bir şirkette çalışan ve veri işleyen kişi, alt veri işleyen değil veri işleyene yardımcı olan kişi olacaktır⁴². Veri işleyen, yardımcı kişiler ile birlikte borcu ifa ediyor ise sorumluluğu değişecektir. Bu halde artık veri işleyen, adam çalıştıranın sorumluluğuna tabi olacaktır⁴³.

Veri sorumlusunun, alt veri işleme dışında, üçüncü kişilerden yardım alması da mümkündür. Bu kişilere *yardımcı kişiler* denir⁴⁴. Yardımcı kişiler, vekilin kendisinin yerine ikame ettiği kişiler olmayıp sadece belirli konularda işin görülmesi için yararlandığı kişi olduğundan TBK m. 506/1'deki şartlar gerçekleşmese dahi, vekil yardımcı kişilerden yararlanabilir. Bu kapsamda, veri sorumlusu, veri işleyen ile sözleşme kurmaksızın, yardımcı kişi marifetiyle de işleme faaliyetini gerçekleştirebilir.

³⁶ Akipek, Alt Vekâlet, s. 147.

³⁷ Parlak/ Börü, s. 20; Yargıtay 9. HD T: 15.12.2009 E. 2008/31954 K. 2009/35494, kazanci.com.tr, (ET: 06.09.2022).

³⁸ Parlak/ Börü, s. 24.

³⁹ Parlak/ Börü, s. 35; Yavuz, s. 655; Eren, s. 727.

⁴⁰ Vuraloğlu, Mehmet Oğuz. "Kişisel Verilerin İşlenmesi Suretiyle Kişilik Hakkı İhlâlinde Kazancın Devri Talebi", *YÜHFD*, C. XV, S. 1, 2018, s. 186 vd.

⁴¹ Sözleşmenin tarafı olmayan üçüncü bir kişiye talep hakkı tanınması kanunda sadece alt kira ve alt vekâlet olmak üzere iki halde tanınmıştır. Parlak/ Börü, s. 38.

⁴² Farklı görüşte Başara, s. 66.

⁴³ Yavuz, Borçlar Özel, s. 655.

⁴⁴ Şenocak, Zarife. *Borçlunun İfa Yardımcılarından Dolayı Sorumluluğu*, Dayımlarlı Hukuk Yayınları, Ankara, 1995, s.275; Antalya, Gökhan. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C.III, 1. B, Legal Yayıncılık, İstanbul 2017, s. 311; Gümüş, s. 142; Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2017, s. 725; Fellmann, Art. 398, N. 563; Akipek, s. 121; Gültekin, Fatih. "Yardımcı Kişinin Fiillerinden Borçlunun Sorumluluğu", *TAAD*, S. 34, s. 378 vd.

Üçüncü kişinin ne zaman yardımcı kişi veya alt vekil olduğunun tespiti her zaman kolay değildir. Ancak bu ayırım, sorumluluğun belirlenmesi açısından oldukça önemlidir. Zira veri sorumlusu ile veri işleyen KVKK m. 12 uyarınca ilgili kişiye karşı müteselsilen sorumludur. Yardımcı kişinin ilgili kişiye karşı doğrudan bir sorumluluğu olmayıp, yardımcı kişinin hukuka aykırı davranışlarından veri sorumlusu sorumlu olacaktır. Dolayısıyla, yardımcı kişi ile veri işleyen (alt vekil) ayırımı, veri sorumlusunun sadece kendi başına mı yoksa veri işleyen ile birlikte mi sorumlu olacağını belirleyecektir.

Üçüncü kişinin sıfatını belirlemek için bir görüşe göre, vekilin üçüncü kişiyi kimin menfaatine göre yetkilendirdiğine bakılmalıdır⁴⁵. Eğer, vekil üçüncü kişiyi kendi menfaati için görevlendirmişse bu kişinin yardımcı kişi olarak kabulü gerekir⁴⁶. Diğer bir görüşe göre ise bu ayırım, borcun ifasının kimin organizasyonu içerisinde yapıldığına göre belirlenmelidir. Borcun ifası, vekilden hukuken ve ekonomik olarak bağımsız üçüncü kişilere devrediliyor ise alt vekâlet ilişkisinin varlığı kabul edilmelidir⁴⁷.

Veri sorumlusunun ikinci borcu gerekli özeni gösterme borcudur. Vekalet sözleşmesinde vekilin özen borcunu düzenleyen TBK m. 506'da tanımlanmamakla birlikte, doktrindeki hâkim görüşe göre, vekil özen gösterme borcu kapsamında, borcun ifası süresince hayatın olağan akışına uygun şekilde, müvekkilinin yararına davranıp aleyhine olan her türlü eylemden kaçınılmalıdır⁴⁸.

Bu şekilde değerlendirildiğinde, veri sorumlusu özen gösterme yükümlülüğü kapsamında, sözleşmenin kurulmasından önce, sözleşme süresince ve hatta sonrasında ilgili kişinin kişisel verilerini korumaya yönelik davranmalıdır⁴⁹. Bu yükümlülüğe, sır saklama ve aydınlatma yükümlülüğü örnek olarak verilebilir⁵⁰.

Özellikle aydınlatma yükümlülüğü, ilgili kişinin KVKK m. 11'deki haklarını kullanması ve işleme faaliyetlerine göstereceği rızanın geçerliliği bakımından oldukça önemlidir. KVKK m. 10'a göre, aydınlatma görevi veri sorumlusuna aittir⁵¹.

Vekalet sözleşmesinde, vekalet verenin ücret ödeme borcu zorunlu bir unsur değildir. Bu anlamda, vekalet sözleşmesi eksik iki taraflı bir sözleşmedir. Vekalet verenin borçları TBK m. 510'da düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre, vekalet veren, harcanan gider ve verilen avansları

⁴⁵ Parlak/ Börü, s. 26; Şenocak, s. 141 vd; Antalya, s. 308-309.

⁴⁶ Gümüş, s. 143; Parlak/ Börü, s. 27.

⁴⁷ Gümüş, s. 142.

⁴⁸ Vekilin özen borcu ve özen kavramına ilişkin detaylı bilgi için bkz. GÜMÜŞ, Mustafa Alper; Türk-İsviçre Hukukunda Vekilin Özen Borcu, Beta Basım, Ankara 2001; Akipek Öcal, Kısa Şerh, s. 72; Yavuz, Borçlar Özel, s. 655; Aral/ Ayrancı, s. 401; Gautschi, Art. 398, N. 21a; Fellmann, Art. 398, N. 17; Donay, s. 736; Topuz, Seçkin. *Türk Hukukunda Vekâlet Sözleşmesinde Vekilin Özen Gösterme Borcu*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2001, s. 45; Gümüş, Mustafa Alper. *Türk-İsviçre Hukukunda Vekilin Özen Borcu*, Beta Basım, Ankara 2001, s. 51 vd.

⁴⁹ Akipek Öcal, Kısa Şerh, s. 72; Zevkliler/Gökyayla, s. 627 vd; Yavuz, s. 1169; Gautschi, Art. 398 N. 21; Tandoğan, Haluk. *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2008, s. 410; Aral/Ayrancı, s. 447; Yargıtay 13. HD. T: 06.07.2006 E. 2006/5518 K. 2006/11185, kazanci.com.tr, (ET: 06.09.2022).

⁵⁰ Becker, Herman. *İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi*, Çev. Suat Dura, İstanbul 1986, s. 958 vd; Akipek Öcal, Kısa Şerh, s. 72.

⁵¹ Ziraat Bankasının internet sitesinde yer alan aydınlatma metninin gerekli şartları taşımadığına ilişkin Kurul kararı <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5461/2019/122>, (ET: 06.09.2022).

faiziyle ödemeli ve vekilin bu sözleşmeden dolayı üstlendiği borçlardan onu kurtarmalıdır. Bu borçların doğması için vekâlet sözleşmesinin geçerli olması gerekir⁵².

Veri sorumlusu ile ilgili kişi arasında kurulan kişisel veri işleme sözleşmesinde, ilgili kişinin ücret ödeme yükümlülüğü olup olmadığı somut durumda sözleşmeye göre belirlenmelidir. Birinci durumda, ilgili kişinin kişisel verisinin talebi veya rızası üzerine işlenmektedir. İlgili kişinin, doku veya kordon kanı bankacılığı gibi amaçlarla akdettiği sözleşmelerde ücret ödeme yükümlülüğüne rastlanmaktadır.

Bu gibi sözleşmelere şu örnek olarak verilebilir. Kordon kanı saklayan tıbbi kuruluşların çoğu ilgili kişilerden ücret talep etmektedir⁵³. Kordon Kanı Bankacılığı Yönetmeliği ve Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmelik m. 19 ve Ek-1'de yer alan *Kordon Kanı Bankası Kordon Kanı Verici Anne İçin Bilgilendirilmiş Olur Formu*'nda ücret unsuruna yer verilir. Dolayısıyla bu gibi sözleşmeler bakımından ilgili kişinin ücret ödeme yükümlülüğü olduğu söylenebilir.

İkinci durumda, veri sorumlusunun kanuni yükümlülüklerini yerine getirmek üzere kurduğu sözleşmelerde, ücret ödeme yükümlülüğüne rastlanmamaktadır. Günlük hayatta sıkça karşılaştığımız bu işleme faaliyetlerinde, ilgili kişinin veri işleme sözleşmesi kapsamında ücret ödeme yükümlülüğü yoktur. Örneğin, elektronik alışveriş sitelerinin iletişim bilgileri, alışveriş alışkanlıkları ve kredi kartı bilgilerini saklaması gibi örneklerde ilgili kişi bu işleme faaliyetleri karşılığında ücret ödememektedir. Bu gibi sözleşmelerde ücret ödeme yükümlülüğü olmadığından, bu sözleşme eksik iki tarafa borç yükleyen sözleşmedir.

Bunların yanında, istisnai olarak ücret ödeme yükümlülüğü olmakla birlikte ayrıca ilgili kişinin külfet olarak veri işleme faaliyetleri sırasında tehlike arz edecek eylemlerden kaçınması gerekir. Bu kapsamda ilgili kişinin, veri sorumlusunun varsa tavsiyelerine uyması ve makul olarak kendisinden beklenen önlemleri alması gerekir.

B. Veri İşleyen ile Veri Sorumlusu Arasındaki Kişisel Verilerin İşlenmesi Sözleşmesi

1. Genel Olarak

Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, veri işleyen ile veri sorumlusu arasında akdedilebilir⁵⁴. Veri işleme faaliyeti konusunun teknik uzmanlık gerektirdiği ya da işlenecek verilerin kapsamının fazla olduğu durumlarda bu şekilde sözleşme yapılmasına rastlanmaktadır. Örneğin bir hastanenin, bazı sağlık verilerini şifreli hale getirmesi gerekebilir. Verilerin şifreli hale getirilmesi, veri sorumlusu olan hastanenin uzmanlık alanına girmeyeceğinden teknik konuda uzman bir tarafa başvurması gerekir. Şifreleme işlemini yapacak bu taraf, veri işleyen olacaktır. Veri sorumlusu olan hastane ile veri işleyen teknik kişi arasında yapılacak bu sözleşme kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi olacaktır. Yapılacak bu sözleşmeyle veri sorumlusu, veri işleyene,

⁵² Çelik, Nazlı Hilal. *Vekâlet Sözleşmeleri Kısa Şerhi*, Aristo Yayınları, İstanbul 2017, s. 123; Fellmann, Art. 402, N. 59.

⁵³ Uygulamada, kordon kanı bankacılığı yapan şirketlerin ücret talep etmesine örnek olarak bkz. <https://www.onkim.com.tr/kisisel-verilerin-korunmasi-kanunu>; <https://babylife.com.tr/fiyat-bilgisi/> (ET: 06.09.2022).

⁵⁴ Örnek için bkz. <https://gdpr.eu/data-processing-agreement>, (ET: 06.09.2022)

sözleşme konusu verilerin işlenmesine ilişkin yetki vermektedir. KVKK'da açıkça düzenlenmese de verilerin işlenmesine yönelik yetki verilmesinin, veri sorumlusu ve veri işleyen arasında bir kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi ile yapılması gerekir. Tüzük m. 28/3'te veri işleyen ile veri sorumlusu arasında, veri işlemenin nitelik ve amacını ile tarafların hak ve yükümlülüklerini düzenleyen bir sözleşme ya da hukuki bir işlem yapılması gerektiği belirtilmiştir⁵⁵.

Bu şekilde kurulan sözleşmede, borcun konusu belirli bir para karşılığında verilerin işlenmesi olacaktır. Sözleşmenin asli edimi çok çeşitli işleme faaliyetleri olabilir. Örneğin, verilerin silinmesi, anonim hale getirilmesi, yok edilmesi, şifrelenmesi, aktarılması gibi işlemlerden biri veya birkaçı borcun konusu olabilir. Taraflardan veri işleyenin borcu, veri sorumlusunun belirlediği veri işleme faaliyetlerini yerine getirmek iken veri sorumlusunun borcu sözleşmede kararlaştırılan bedeli ödemek olacaktır.

Sözleşmede tarafların kimliğini belirleme noktasında, verilerin kontrolünün kimde olduğuna bakılmalıdır. Bu kapsamda, verilerin işleme amacını, faaliyetlerin ne şekilde yapılacağını belirleyen taraf veri sorumlusudur⁵⁶. Veri sorumlusunun belirlediği şekilde verileri işleyen ise veri işleyen sıfatına haiz olur. Örneğin, uluslararası açık kaynak kodlu web istatistik servisi Matomo kullanarak verilerin kontrol edildiği bir sistemde, Matomo veri işleyen taraf olur⁵⁷.

2. Hukuki Niteliği

Veri sorumlusu ile veri işleyen arasında kurulan kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin hukuki niteliğinin belirlenmesinde, veri işleyenin sözleşme kapsamındaki borcunun sonuç garantisi içerip içermediği göz önüne alınmalıdır. Borç konusunun bir sonuç vaat etmesi durumunda eser sözleşmesi, sonuç vaat etmediği halde vekalet sözleşmesinin varlığı düşünülmelidir. Örneğin, yapılan sözleşmenin konusu verilerin yok edilmesi ise veri işleyen verileri yok etme borcu altına girecektir. Dolayısıyla, kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin konusunun edim sonucunu taahhüt ettiği bir durumda bu sözleşmeye eser sözleşmesi hükümlerinin hâkim olduğu kabul edilmelidir⁵⁸. Zira bu konuda kurulan bir sözleşmede veri işleyen, sonucu taahhüt ettiği bir borç üstlenmektedir. Belirtmek gerekir ki her işleme faaliyeti değil, özellikle tasniflendirme, aktarma, silme, yok etme ve anonim hale getirme faaliyetleri, sonucunun taahhüt edilebilmesi bakımından eser sözleşmesi için aranan unsurlara sahiptir.

Eser sözleşmesi, TBK m. 470'te tanımlanmıştır. Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinde bu şekilde kurulduğunda veri işleyen, bir iş görmeyi taahhüt ettiğinden yüklenici sıfatını; veri sorumlusu ise iş sahibi sıfatına haiz olacaktır.

TBK m. 470'teki eser kavramına maddi varlığı olan eserlerin yanında maddi varlığı olmayan çalışmaların da girdiği kabul edilmelidir⁵⁹. Ayrıca, sadece yeni bir eser meydana getirmek değil,

⁵⁵ [https://gdpr-info.eu/art-28-gdpr/\(ET: 06.09.2022\)](https://gdpr-info.eu/art-28-gdpr/(ET: 06.09.2022)).

⁵⁶ "What is a data controller or a data processor?", https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations/obligations/controller-processor/what-data-controller-or-data-processor_en#:~:text=The%20data%20controller%20determines%20the,it%20is%20the%20data%20controller.

⁵⁷ <https://gdpr.eu/what-is-data-processing-agreement/>, (ET: 06.09.2022).

⁵⁸ Eser sözleşmesinin niteliği hakkında Eren, Borçlar Özel, s. 594.

⁵⁹ Yargıtay HGK T: 18.11.2009 E. 2009/15-459 K. 2009/541; Yargıtay 5. HD T: 06.02.2009 E. 2009/7916 K. 2009/599; Yargıtay HGK T: 10.6.2009 E. 2009/15-191 K. 2009/258, Kurt, Leyla Müjde. *Yüklenicinin Eseri Teslim Borcunda Temerrüdü*, Yetkin Yayınları, Ankara 2012, s. 28; Tandoğan, s. 21; Becker, N. 4; Aral/Ayrancı, s. 315;

mevcut bir eseri değiştirmek, dönüştürmek veya yok etmek de madde kapsamına girecektir⁶⁰. Dolayısıyla, kişisel verilerin tasniflendirilmesi, şifrelendirilmesi, yok edilmesi, anonim hale getirilmesi, bir eser niteliği taşır. Buradan çıkan sonuç ile kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin veri sorumlusu ile veri işleyen arasında kurulması durumunda bu sözleşmenin hukuki niteliği eser sözleşmesi olarak kabul edilmelidir⁶¹.

3. Tarafların Borçları

Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinin bir edim sonucunu taahhüt ederek eser sözleşmesi ihtiva ettiği hallerde veri sorumlusunun borcu, sözleşmede kararlaştırılan bedelin ödenmesi olacaktır. Veri işleyenin yüklenici sıfatıyla üstlendiği borçlar şahsen ifa, gerekli özeni gösterme, sır saklama yükümlülüğüne uyma ve kişisel verilerin iadesi borçları olacaktır.

Öncelikle veri işleyen, TBK m. 471/III uyarınca, veri işleme borcunu şahsen ifa etmelidir. Hem TBK m. 471 hem de sözleşmedeki yoğun güven ilişkisi şahsen ifayı gerektirir. Bununla birlikte, veri sorumlusunun icazeti ve işin gerektirmesi halinde, veri işleyen bir alt veri işleme sözleşmesi kurması da mümkündür. Alt yüklenici sözleşmesine benzer bu sözleşme ile veri işleyen bir alt veri işleyen ile kişisel verilerin işlenmesine ilişkin bir sözleşme akdedebilir. Bunun yanı sıra taraflar, sözleşme içerisinde alt yüklenicinin de borcu ifa edebileceğini kararlaştırabilir⁶².

Sözleşmede, işin tamamı veya bir kısmının alt yükleniciye devri, veri sorumlusunun iznine tabi tutulabilir. Örneğin, bazı verilerin şifreleme işlemlerinin bu konuda uzman bir veri işleyene devri söz konusu olduğunda veri işleyen sözleşme gereği, veri sorumlusunun yazılı izniyle, işleme borcunun ifasını alt yükleniciye (alt veri işleyene) devretmelidir.

Belirtmek gerekir ki alt veri işleyen ilişkisinde de veri sorumlusu ile alt veri işleyen arasında bir sözleşme ilişkisi yoktur⁶³. Asıl veri işleyen, alt veri işleyen seçiminde ve ona talimat verilmesinde, iş sahibine karşı TBK m. 116'ya göre sorumludur. Vekâlet sözleşmesinin aksine, asıl veri işleyen, alt veri işleyen seçiminde ve talimat verilmesinde kusuru olmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulamaz⁶⁴.

İkinci olarak veri işleyen borcunu ifa ederken gerekli özeni göstermelidir. Özen gösterme borcu, eser sözleşmesinde yüklenicinin borçlarından biridir. TBK m. 471'e göre, veri işleyen, üstlendiği edimleri veri sorumlusunun haklı menfaatlerini gözetererek, sadakat ve özenle ifa etmek zorundadır⁶⁵. TBK m. 471/II'ye göre, veri işleyen, benzer alandaki işleri üstlenen basiretli birinin göstermesi gereken meslekî ve teknik kurallara uygun davranışlara uygun olarak borcunu ifa

Şenocak, Zarife. *Eser Sözleşmesinde Ayıbın Giderilmesini İsteme Hakkı*, Ankara 2002, s. 17 vd; Yavuz, s. 493; Gümüş, s. 5.

⁶⁰ Yargıtay HGK T: 14.02.2019 E. 2017/424 K. 2019/143; Yargıtay HGK T: 04.03.2013 E. 2013/78 K. 2013/1624; Yargıtay 4. HD T: 01.06.1978 E. 1978/2225 K. 1978/7342, corpus.com.tr, (ET: 06.09.2022); Kurt, s. 36; Şenocak, Ayıp, s. 13; Tandoğan, Özel Borç İlişkileri, s. 24; Aral/Ayrancı, s. 316.

⁶¹ Başara, s. 68; Taştan, s. 121.

⁶² Eren, Borçlar Özel, s. 609; Zevkliler/Gökyayla, s. 497; Yavuz, Borçlar Özel, s. 463.

⁶³ Bununla birlikte, alt yüklenici, iş sahibine karşı bir taahhütte bulunmuş ise iş sahibi alt yükleniciye başvurabilir. Eren, Borçlar Özel, s. 611.

⁶⁴ Eren, Borçlar Özel, s. 614.

⁶⁵ Zevkliler/Gökyayla, s. 499 vd; Tandoğan, Özel Borç İlişkileri, s. 50; Yavuz, Borçlar Özel, s. 970; Aral/Ayrancı, s. 380 vd; Eren, Borçlar Özel, s. 680; Gökyayla, Emre. "Eser Sözleşmesinde Mütahhidin Sadakat ve Özen Borcu", *GSÜHFD*, Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan, S. 1, s. 786; Başara, s. 78.

etmelidir⁶⁶. Kan tahlillerinin sonuçlarının iki sağlık tesisi arasındaki aktarımı, aktarımın fiziksel veya elektronik olmasına göre değişen önlemlerin alınması, çalışan kişilerin sağlık ve genetik verilerin önemi hakkında bilgilendirilmesi konusunda veri sorumlusu ve veri işleyen birlikte sorumludur. Veri işleyen sıfatına sahip bu laboratuvarın seçilmesi konusunda, veri sorumlusu olan hastanenin gerekli özeni göstermesi gerekir.

Bu çerçevede, verileri yok etme veya anonim hale getirme gibi bir borç altına giren veri işleyen sorumluluğu, benzer alanda teknik hizmet veren basiretli bir veri işleyene göre belirlenecektir. Yukarıda açıklandığı gibi, verilerin silinmesi, anonim hale getirilmesi veya yok edilmesi ile ilgili hem Yönetmelik hem de Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun kılavuzu vardır. Veri işleyen, bu borcunu ifa ederken her türlü meslek, uzmanlık ve teknik konuları göz önüne almak zorundadır. Bu sebeple, veri işleyen borcunu ifa ederken asgari olarak bu kriterleri dikkate alması gerekir. Veri işleyen teknik ve mesleki bilgisi sebebiyle, veri sorumlusundan daha fazla tecrübeye sahipse veri sorumlusunu dahi aydınlatmalı ona karşı da basiretli davranmalıdır. Veri işleyen özen yükümlülüğünün kapsamına işin zamanında başlatılması, bitirilmesi ve geciktirilmemesi dâhildir. Borcun konusunun kişisel veri olması, veri işleyen zaman yönünden işi geciktirmemesi bakımından önemlidir. Zira kişisel verilerin güncel olması, kişisel verilerin işlenmesine hâkim olan ilkelerden biridir⁶⁷. Veri işleyen, güncel olmayan bir veriyi silme işlemini geciktirmesi ilgili kişinin zarara uğramasına sebep olabilir. Örneğin, silinmesi gereken ceza kaydına ilişkin verinin silinmemesi ve bu sebeple ilgili kişinin işe alınmaması zarara yol açabilir.

Bunun yanında, veri sorumlusunun verileri makul ve kanuna uygun sürelerle saklaması gerekir. Veri sorumlusunun bir veriyi kanunen saklama süresi geçtiği halde, veri işleyen işi geciktirerek yok etme borcunu zamanında ifa etmemesi hem veri sorumlusu hem de veri işleyen bakımından sorumluluk doğurabilir. Bu nedenle, veri işleyen basiretli bir yüklenici veya vekil olarak, işe başlama ve bitirme konusunda özen borcuna uygun davranması gerekir.

Eser sözleşmesi hükümleri uyarınca veri işleyen, işi gördükten sonra veri sorumlusuna iade borcu doğar. Veri işleyen, verilerin yok edilmesi veya silinmesi gibi bir işleme faaliyetini borçlanmış ise elinde iş sonunda iade edecek bir veri kalmayacaktır; ancak, veri şifreleme, tasniflendirme veya anonim hale getirme gibi bir veri işleme faaliyetini borçlanmış ise ifadan sonra elindeki verileri veri sorumlusuna iade etmelidir.

Veri sorumlusunun borcu ise TBK m. 470 uyarınca, bedeli ödemektir. Veri sorumlusu, kişisel veri işleme sözleşmesi uyarınca sözleşmede belirlenen bedeli veri işleyene ödemekle yükümlüdür. Bedelin belirlenmesi noktasında, götürü veya değere göre bedel belirlenebilir.

C. İki Veri Sorumlusu Arasındaki Kişisel Verilerin İşlenmesi Sözleşmesi

1. Genel Olarak

Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, iki veri sorumlusu (*Joint controllers*) arasında kurulabilir. Sözleşmenin her iki tarafı da veri işleme amacını ve işlemenin ne şekilde yapılacağını

⁶⁶ Özer Deniz, s. 220 vd.

⁶⁷ Özer Deniz, s. 78 vd.

belirleyen veri sorumluları ise *joint controllers* sözleşmesinden bahsedilebilir⁶⁸. Örneğin, çevrimiçi yabancı dil eğitimi veren bir platform ile yabancı kitap ve film satışı yapan bir çevrimiçi platform kâr üzerinden anlaşma yapmıştır. İki platform, aynı müşteri kitlesine hitap ettiklerinden, aynı teknik hizmeti kullanıp müşterilerin isim, iletişim bilgileri, alışveriş alışkanlıkları gibi verilerini birbirleriyle paylaşmaya karar verir. Bu örnekte, veri sorumlusu sıfatına sahip iki sözleşme tarafı vardır. Hem eğitim veren hem de satış yapan platform, birer veri sorumlusudur. Böyle bir durumda, verilerin aktarılması bakımından, iki veri sorumlusunun taraf olduğu verilerin işlenmesi sözleşmesinden bahsedilir⁶⁹.

Başka bir örnekte, bir hastane ile bir laboratuvar arasında yapılacak kan analizine ilişkin veri işleme sözleşmesinin de her iki tarafı veri sorumlusu olacaktır. Zira her iki taraf da verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan tüzel kişidir.

İki veya daha fazla veri sorumlusunun bir araya geldiği *joint controllers* sözleşmeler Tüzük 26. maddesinde açıklanmıştır. Maddeye göre, bir araya gelen veri sorumlularının ilgili kişilerin haklarını gözetmeleri ve şeffaf olmaları gerekmektedir. Ayrıca ilgili kişi, haklarını her veri sorumlusuna karşı ileri sürebilir. Bu sözleşme, diğer sözleşmeler gibi, KVKK'da açıkça düzenlenmemekle birlikte, ilgili kişilerin rızası ile hukuka uygun olarak akdedilebilir. Hatta, KVKK m. 5 kapsamında bir sözleşmenin ifası için gerekli olması gibi bir durumun varlığı halinde rıza gerekmeksizin dahi, iki veri sorumlusu arasında kişisel verilerin işlenmesi mümkün olabilir.

İki veri sorumlusu arasında kurulan kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinde her iki taraf da yasal yükümlülüklerle riayet ederek ilgili kişilerin kişisel verilerini işleme borcu altına girer. Bu durumda, verilerin işleme faaliyetinden her iki veri sorumlusu da KVKK m. 12 uyarınca müteselsil olarak sorumlu olacaktır. Kusur olup olmadığı gözetilmeksizin, bir zarar meydana geldiğinde, ilgili kişilere karşı her iki veri sorumlusu da sorumlu olacaktır⁷⁰. Kusurun varlığı ise yalnızca, aralarındaki özel sözleşme ilişkisine dayanarak, veri sorumlusunun diğer veri sorumlusuna rücu imkânı noktasında kendisini gösterecektir.

2. Kişisel Verilerin İşlenmesi Sözleşmesinin Hukuki Niteliği

İki veri sorumlusu arasında yapılan kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesinde daha çok ilgili kişilerin verilerinin muhafazası ve aktarılması gibi veri işleme faaliyetleri söz konusu olmaktadır. Bunun yanında, tarafların birbirlerinin veri tabanlarını kullanarak ortak pazara ulaşmaları hedeflenmektedir.

Her iki veri sorumlusu olan taraf, sözleşme süresince uhdelerindeki verileri işlerken ilgili kişilerin kişisel verilerini koruma yükümlülüğü altındadır. Tarafların bu sözleşmeyle birbirlerine edim sonucunu taahhüt etmeyip edim fiilini taahhüt etmeleri söz konusudur. Dolayısıyla, iki veri sorumlusu arasında daha çok veri paylaşımı ve paylaşılan verileri koruma adına bir güven ilişkisi kurulmaktadır. Gerek edim fiilinin taahhüdü gerek taraflar arasındaki güven ilişkisi göz önüne alındığında, bu sözleşmenin vekalet sözleşmesi hükümlerine tabi olması gerekmektedir.

⁶⁸ [https://gdpr-info.eu/art-26-gdpr/\(ET: 06.09.2022\)](https://gdpr-info.eu/art-26-gdpr/(ET: 06.09.2022))

⁶⁹ [https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations/obligations/controller-processor/what-data-controller-or-data-processor_en,/\(ET: 06.09.2022\)](https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations/obligations/controller-processor/what-data-controller-or-data-processor_en,/(ET: 06.09.2022))

⁷⁰ Özer Deniz, s. 258 vd.

3. Tarafların Borçları

Kişisel veri işleme sözleşmesi göz önüne alınarak, tarafların borçları veri işleme, gerekli özeni gösterme, sır saklama, ücret ödeme, masrafların ve yapılan avans ve giderlerin ödenmesi, borcun ifası sırasında veri işleme faaliyetleri kapsamında bir zarar meydana gelmiş ise bu zararların tazmini olarak belirlenebilir.

İki veri sorumlusu arasındaki veri işleme sözleşmesine vekalet sözleşmesi hükümleri uygulanacağından taraflar, öncelikle veri işleme faaliyetlerini şahsen ifa etmelidir. Yukarıda değindiğimiz üzere, her iki veri sorumlusu da gerekli şartlar gerçekleştiğinde alt veri işleme sözleşmesi akdedebilir⁷¹.

Veri sorumlusu, gerekli özeni gösterme borcu kapsamında, öncelikle alt veri işleme sözleşmesi akdettiğinde veri işleyen seçiminde basiretli iş adamı gibi hareket etmelidir. Ayrıca, her iki taraf da sır saklama yükümlülüğü altındadır. Bu sözleşme süresince ve sonrasında edindikleri verileri hem ilgili kişilere hem de karşı tarafa olan sorumlulukları gereği sözleşmeye aykırı olarak paylaşmamaları gerekir.

Üçüncü olarak TBK m. 508'e göre, vekil, vekâlet verene yaptığı işlerin hesabını vermek ve iş ile ilgili aldıklarını vermekle yükümlüdür. Bu borç, vekilin sadakat borcunun bir uzantısıdır⁷². Vekilin, iade ve hesap verme borcu aslen yan edim yükümlülüğüdür⁷³. Hesap verme borcu taraflar arasındaki güven ilişkisine dayanır.

Hesap verme borcunun ifa şekli, zamanı ve yeri ile ilgili kanunda bir düzenleme yoktur. Hesabın açık, anlaşılabilir, kuşkuya yer vermeyecek şekilde olması gerekir⁷⁴. Hesap vermenin zamanı taraflarca kararlaştırılabilir. Böylece, taraflar kendi aralarında belirledikleri dönemlerde periyodik olarak veya her ay başı gibi zaman dilimlerinde hesaplaşabilirler. Hesap verme borcunun ifa yeri ise TBK m. 89/3'e göre, vekâlet verenin yani veri sorumlusunun ifa zamanındaki ikametgâhı olacaktır⁷⁵. Bununla birlikte, uygulamada bunların elektronik ortamda yapıldığına da rastlanılır. Bu kapsamda, veri sorumluları veri işleme faaliyetleri hakkında birbirlerine bilgi verebilir, hesap sorabilir ve verilerin iadesini talep edebilir.

Taraflar, kişisel veri işleme sözleşmesinde ücreti sözleşme ile aralarında serbestçe belirleyebilirler. Bu belirleme, sözleşmenin başında yapılabileceği gibi sözleşmenin devamında hatta sonrasında dahi yapılabilir.

Gider ve avans ödeme borcunun özel bir görünümü olarak vekil, vekâlet veren hesabına girdiği borçtan kurtarılmalıdır. Bir hastanenin verilerini işlemek üzere anlaşılan veri sorumlusu, hastaneye veri işleme odası kurma veya bilgisayar alma gibi fiillerde bulunmuş ise veri sorumlusu

⁷¹ III. Kişisel Veri İşleme Sözleşmesinin Türleri, A. Veri Sorumlusu İle İlgili Kişi Arasındaki Kişisel Verilerin İşlenmesi Sözleşmesi, 3. Tarafların Borçları başlığında belirtilmiştir.

⁷² Ürem Çetinel, Merve. *Vekalet Sözleşmeleri Kısa Şerhi*, Aristo Yayınları, İstanbul 2017, s. 93; Fellmann, Art. 400, N. 56; Eren, Borçlar Özel, s. 736. Yargıtay 13 HD T: 16.12.2019 E. 2016/25808 K. 2019/12626; Yargıtay 13 HD T: 04.07.2017 E. 2016/5040 K. 2017/8052; Yargıtay 13 HD T: 11.12.2019E. 2017/3795 K. 2019/12411, corpus.com.tr, (ET: 06.09.2022).

⁷³ Ürem Çetinel, s. 93; Fellmann, Art. 400, N. 96.

⁷⁴ Yargıtay 13. HD T: 19.11.2008 E. 2008/4706 K. 2008/13838, corpus.com.tr, (ET: 06.09.2022); Eren, Borçlar Özel, s. 735; Fellmann, Art. 400, N. 20.

⁷⁵ Ürem Çetinel, s. 96.

bu masrafları vekâlet sözleşmesi gereği karşılar. Borçtan kurtarmanın talep edilebilmesi için, borcun işin görülmesi sırasında ve işin ifası amacıyla harcanmış olması gerekir. Dolayısıyla, işin görülmesiyle alakası olmayan masraf ve harcamalar talep edilemez. Ayrıca, masraf ve giderlerin talep edilebilmesi için öncelikle kurulan sözleşmenin geçerli olması gerekir. Geçersiz bir sözleşmeye dayanılarak yapılan masraflar, ancak şartlarını taşıyorsa, vekâletsiz iş görme hükümlerine göre talep edilebilir.

SONUÇ

Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi, KVKK'da açıkça düzenlenmemekle birlikte, borçlar hukukuna hâkim tip serbestisi kuralı uyarınca, tarafların iradesiyle akdedilebilir. Kanunda düzenlenmediği için isimsiz bir sözleşmedir ve adını asli edim yükümlülüğü olan kişisel veri işleme ediminden alır.

Kişisel verilerin işlenmesi sözleşmesi taraflarına göre üç farklı türde kurulabilir. Birinci türünde, ilgili kişi ve veri sorumlusu arasında kurulur. Bu sözleşme tipine, ilgili kişilerin bazı verilerini işlemesi amacıyla veri sorumlusuna başvurusu veya veri sorumlusu ile aralarındaki mevcut sözleşmenin ifası amacıyla işlenmesi durumlarında rastlanılır. Bu sözleşmede edim fiili taahhüt edilmesi ve taraflar arasındaki yoğun güven ilişkisinden dolayı vekalet sözleşmesi hükümleri uygulanmalıdır. İkinci tür ise veri sorumlusu ile veri işleyen arasında, bazı verilerin işlenmesi borcunu doğuran sözleşmedir. Bu sözleşmede, veri sorumlusu, belli bir işin yapılması konusunda veri işleyene yetki vermektedir. Veri işleyen ise işin sonucunu taahhüt etmektedir. Özellikle, anonim hale getirme, silme veya yok etme gibi işleme faaliyetlerinin borçlanıldığı bu sözleşmelerde eser sözleşmesi hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır. Üçüncü tür ise iki veri sorumlusu arasında kurulan joint controllers sözleşmesidir. Tüzükte açıkça düzenlenmesine rağmen, KVKK'da açıkça düzenlenmeyen bu sözleşmede, iki veya daha çok veri sorumlusu veri paylaşımı başta olmak üzere çeşitli veri işleme faaliyetlerini gerçekleştirmek adına bir araya gelmektedir. Bu sözleşmede de vekalet sözleşmesi hükümleri kıyasen uygulanmalıdır. Her veri işleme sözleşmesi, hukuki niteliğinin ve tarafların borçlarının belirlenmesi noktasında ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Zira taraflara göre, veri işleme sözleşmesinin hukuki niteliği ve tarafların borçları değişmektedir.

KAYNAKÇA

Akipek Öcal, Şebnem. *Vekâlet Sözleşmeleri Kısa Şerhi*, Aristo Yayınları, İstanbul 2017.

Aksoy, Hüseyin Can. *Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakları Yönünden Kişisel Verilerin Korunması*, Çakmak Yayınevi, Ankara 2010.

Altınok Çalışkan, Elif/ Öztürk, Bahri. “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Genel Değerlendirmeler ve Anayasaya Aykırılık Sorunu”, *Fasikül Hukuk Dergisi*, C. 10, S. 100, 2018.

Antalya, Gökhan. *Borçlar Hukuku Genel Hüükümler*, C.III, 1. B, Legal Yayıncılık, İstanbul 2017.

- Aral, Fahrettin/ Ayrancı, Hasan. *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Yetkin Yayınları, Ankara 2012.
- Başara, Gamze Turan. “Kişisel Veri İşleme Sözleşmesi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 16, 2020, s. 57-90.
- Becker, Herman. *İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi*, Çev. Suat Dura, İstanbul 1986.
- Çekin, Mesut Serdar. *Avrupa Birliği ile Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*, XII Levha Yayınları, İstanbul 2018.
- Çelik, Nazlı Hilal. *Vekâlet Sözleşmeleri Kısa Şerhi*, Aristo Yayınları, İstanbul 2017.
- Develioğlu, Hüseyin Murat. *6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, XII Levha Yayınları, İstanbul 2017.
- Donay, Süheyl. “Vekilin Talimata Uyuma ve Dürüstlikle Hareket Etme Borcu”, *BATİDER*, C. 5, S. 4, s. 728-749.
- Dülger, Murat Volkan. *Kişisel Verilerin Korunması*, Hukuk Akademisi, İstanbul 2019.
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.
- Fellmann, Walter. *Kommentar Zum Schweizerischen Privatrecht*, Band IV, Der einfache Auftrag, Bern 1992.
- Gautschi, Georg. *Berner Kommentar*, Bd. IV, Das Obligationenrecht; 2. Abteilung: Die einzelnen Vertragsverhältnisse, 4. Teilband: Der einfache Auftrag, Bern.
- Gökyayla, Emre. “Eser Sözleşmesinde Müteahhidin Sadakat ve Özen Borcu”, *GSÜHFD*, Prof. Dr. Kemal Oğuzman’a Armağan, S. 1, 2002, s. 785-806.
- Gültekin, Fatih. “Yardımcı Kişinin Fiillerinden Borçlunun Sorumluluğu”, *TAAD*, S. 34, s. 375-403.
- Gümüş, Mustafa Alper. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.
- Gümüş, Mustafa Alper. *Türk-İsviçre Hukukunda Vekilin Özen Borcu*, Beta Basım, Ankara, 2001.
- Kurt, Leyla Müjde. *Yüklenicinin Eseri Teslim Borcunda Temerrüdü*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.
- Küzeci, Elif. *Kişisel Verilerin Korunması*, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2020.
- Leupold, Andreas/ Glossner, Silke. *Münchener Anwalts Handbücher Recht*, 3. Auflage 2013

- Özdemir, Hayrunnisa. *Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması*, Seçkin, Ankara, 2009.
- Özer Deniz, Miray. *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2022.
- Parlak, Şafak/ Börü, Levent. “Alt Vekâlet”, *TBBD*, S. 96, s. 17-48.
- Purtova, Nadezhda. “The Law Of Everything Broad Concept Of Personal Data And Future Of EU Data Protection Law”, *Law, Innovation And Technology*, C. 10, S. 1, 2018, s. 40–81.
- Şenocak, Zarife. *Eser Sözleşmesinde Ayıbın Giderilmesini İsteme Hakkı*, Ankara, 2002.
- Tandoğan, Haluk. *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008.
- Taştan, Furkan Güven. *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2017.
- Tekin, Nurullah. “Kişisel Verilerin Korunması ile İlgili Türkiye’deki Kanun Tasarısının Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Işığında Değerlendirilmesi”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 4, 2014, s. 222-262.
- Topuz, Seçkin. *Türk Hukukunda Vekâlet Sözleşmesinde Vekilin Özen Gösterme Borcu*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Kırıkkale, 2001.
- Ürem Çetinel, Merve. *Vekalet Sözleşmeleri Kısa Şerhi*, Aristo Yayınları, İstanbul, 2017.
- Van Der Sloot Bart/Borgesius, Frederik Zuiderveen. “Google And Personal Data Protection”, *Information Technology and Law Series*, Vol. 22 VIII, T.M.C. Asser Press Springer, 2012.
- Vuraloğlu, Mehmet Oğuz. “Kişisel Verilerin İşlenmesi Suretiyle Kişilik Hakkı İhlâlinde Kazancın Devri Talebi”, *YÜHFD*, C. XV, S. 1, 2018, s. 181-203.
- Yavuz, Cevdet. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018.
- Yücedağ, Nafiye. “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Genel İlkeler”, *KVKD*, C. 1, S. 1, s. 47-63.
- Şenocak, Zarife. *Borçlunun İfa Yardımcılarından Dolayı Sorumluluğu*, Dayınlarlı Hukuk Yayınları, Ankara, 1995.
- Zevkliler, Aydın/Gökyayla, Emre. *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Turhan Kitapevi, Ankara, 2021.